

Social- og boligminister Pernille Rosenkrantz-Theils talepapir

Anledning	SOU alm. del – samrådsspørgsmål M om undersøgelse af international adoption
Dato / tid	23. juni 2023 kl. 12.45
Sted	Socialudvalget
Talens varighed	Ca. 9 minutter

Samrådsspørgsmål M stillet af Peder Hvelplund (EL):

”Vil ministeren på et åbent samråd forholde sig til FN’s opfordring om uafhængige undersøgelser af ulovlig adoption og hvorvidt, ministeren har til hensigt at indlede en uvildig undersøgelse af adoptionsformidlingen til Danmark og heri inddrage adopterede fra alle lande i undersøgelsesprocessen?”

Det talte ord gælder

Tak for det og tusind tak for spørgsmålet.

Vi har jo fulgt det her område enormt tæt. Jeg har selv været ordfører på det i de år, hvor vi lavede en transition af adoptionsorganisationerne, og jeg tror, det er noget, der berører de fleste af os dybt. Jeg tror de fleste, i hvert fald i min generation, er vokset op i tæt nærhed med børn, som er adopteret fra forskellige steder i verden. Det er jeg i hvert fald selv.

Og hvis ikke man er det, så tror jeg ikke, man kan undgå at blive berørt af historierne om en historie, som kan være helt anderledes, end den man troede, den var. Og jeg mener, at det her er et område, vi skal tage enormt alvorligt, og hvor der er et gevaldigt stykke oprydningssarbejde fra alle de vestlige landes side i forhold til den adoptionspraksis, der har været igennem årtier. Og det er jo ikke for at skyde alle i skoene, at der har været en eller anden form for ondskab forbundet med det. Det har jo i høj grad været et ønske om at hjælpe fattige børn, blandt andet, som har ligget til grund for internationale adoptioner.

Men jeg tror måske, der har været en blindhed over for nogle af de problemstillinger, som kommer med i kølvandet på at gennemføre internationale adoptioner. Og noget af det handler selvfølgelig om i hvilket omfang, systemet er i stand til at håndtere og vurdere på både hvad de børn, der bliver bortadopteret, hvad er deres egentlige historie. Altså ikke den, der står på et stykke papir, men hvad er deres rigtige historie? Altså hvor tæt kan man lave de der systemer. Og det er jeg uforandret meget bekymret over. Det var jeg i forbindelse med, at vi lavede reglerne om sidst. Og det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg på det tidspunkt havde den overvejelse, at vi simpelthen burde lukke helt ned for de internationale adoptioner, simpelthen fordi jeg er bekymret for, om man som samfund kan stille en garanti for, at der ikke er handlede børn. Eller at der ikke er børn, der er blevet fjernet fra deres forældre mod forældrenes vilje, eller andre forhold der gør sig gældende. Og det, mener jeg, er en bekymring og derfor

også en debat, vi bliver nødt til løbende at have med hinanden.

Og det er klart, at jeg bliver jo ikke ligefrem betrygget, når det så er, at vi lige har måttet lukke ned for Madagaskar, fordi at der er udfordringer der. Så det, mener jeg, er en debat, vi bliver nødt til at have med hinanden. Og det er klart, at lige så snart, vi taler om noget, der foregår inde i nogle andre lande, så er det ikke os selv og vores eget meget tillidsbaserede samfund – og i øvrigt meget lidt korrupte samfund – som står for det. Så er det i nogen tilfælde lande, hvor man kan købe sig til de papirer, som man ikke har fået retmæssigt. Og derfor så giver det jo en masse slør i et maskineri, som vi er vant til under danske forhold, at der ikke er slør i. Og den usikkerhed bryder jeg mig ikke om. Vi taler om menneskeskæbner, vi taler om det værste, der kan ske for både børn og forældre. Nemlig at man mister hinanden uden at have haft noget at ønske om det.

Så summa summarum er, at når vi er et modtagerland, så er vi med til at gøre det muligt, at vi flytter børn fra områder af verden, vi ikke selv bestemmer over. Det er et stort ansvar at påtage sig. Og dermed flytte børnene også fra deres oprindelige familie og land til Danmark. Og derfor så mener jeg også, at vi har en forpligtelse til at gøre alt, hvad vi kan for at sikre, at det både sker på en ordentlig måde, men at der også bliver fulgt op på det, der er sket historisk.

Og derfor vil jeg også sige meget klart, at for mig at se, er det ikke i nærheden af nok den undersøgelse, der er sat i gang i Ankestyrelsens regi nu. Jeg har sagt det tidligere til de organisationer, der er rigtig mange her i lokalet, som jeg har holdt møde med. Og jeg har sagt det tidligere, og det vil jeg også gerne sige i dag, at jeg mener, at det er et første skridt. Jeg tror, vi kan få noget overblik igennem den første undersøgelse i forhold til, hvor dybt kan vi komme med informationerne, som kan give os det, der skal til for, at vi kan brede den ud. Eventuelt til andre lande, eventuelt til andre emner, eventuelt med andre aktører. Og det, synes jeg, vi skal se på, når vi – jeg mener, det er slut året – vi får Ankestyrelsens rapport. Og der mener jeg så, vi skal

træffe nogle beslutninger i Folketinget om, hvad skal vi så yderligere.

Men for mig at se, er det svært at se for sig, at det skulle være punktum for undersøgelsen. Det, mener jeg, simpelthen ikke ville være rimeligt.

Så som det fremgår af FN Erklæringen, så brydes de grundlæggende principper for international adoption, hvis fokus er at finde et barn til et barnløst par fremfor at finde en familie til et barn, der har behov for det. Det, synes jeg, er et ret vigtigt princip. Og når jeg er blevet bedt om at forholde mig til opfordringen fra FN-organerne, så kan jeg kort og godt sige, at jeg er enig.

Jeg er enig i de fire grundlæggende principper, som skal modarbejde den illegale adoption. Og det, mener jeg, er en vigtig del af det, vi skal tage stilling til nutidigt. Nemlig at barnets bedste skal være det bærende hensyn, og at det såkaldte subsidiaritetsprincip skal overholdes, og at ingen må tjene penge på utilbørlig adoption, og at kun kompetente myndigheder kan tage stilling til, om et barn kan frigives til adoption. Og her er det så også enormt afgørende, at man faktisk har tillid til de myndigheder, der frigiver til adoption, og at der netop ikke er tale om korrupte regimer, hvor man kan bestikke sig igennem et lands retssystem.

Det danske internationale adoptionssystem bygger på de principper og er i vid udstrækning på linje med erklæringen fra FN. Dermed er det altså ikke sagt, at jeg så mener, det er "rock solid", altså fordi det vil jeg simpelthen aldrig nogensinde turde at sige om lande, som vi ikke selv bestemmer over som minister altså.

Og det vil sige, at jeg mener sådan set i forhold til det, vi kan, der gør vi det ret godt. Og det, der så er det fundamentale spørgsmål, det er; mener vi så, at man overhovedet kan gøre det "rock solid"? Og hvis vi ikke mener, at man kan det, er vi så helt sikre på, at vi synes, det er godt at fortsætte med at have den internationale adoption?

Dét, synes jeg, er det spørgsmål, der altid står tilbage.

Men med det nye adoptionssystem fra 2016, hvor jeg selv var med til at forhandle de skærpede regler, der skærpede vi kravene til den internationale adoption og i øvrigt også tilsynet med den adoptionsformidlede organisation i Danmark. Og det gjorde vi ret tæt. Og i forhold til at sikre gennemsigtighed i den økonomi, der altid knytter sig til adoptionerne, og som i øvrigt er accepteret af Haagerkonventionen om international adoption, så er vi et af de lande, der stiller de skrappeste krav. DIA kan på den baggrund kun yde hjælpearbejde og donationer i forbindelse med adoptionshjælp, hvis betalingen sker til landets centralmyndighed eller er reguleret i landets lovgivning, og hjælpearbejder og donationer, der overstiger 50.000 kr. skal godkendes af Ankestyrelsen. Mens hjælpearbejder i mindre omfang og enkeltstående donationer under 50.000 kr. skal anmeldes til styrelsen. Og det skal også fremgå i tydeligere organisations- og årsregnskab, hvor stort et omfang hjælpearbejdet har, og det er selvfølgelig for at modvirke, at der foregår en eller anden form for indirekte handel med børn.

Det nye adoptionssystem har også betydet, at det nu altid er adoptionsmyndigheden, som oftest Ankestyrelsen, der godkender et matchningsforslag fra udlandet. Det var tidligere den formidlende organisation, der gjorde det. Og det er også myndigheden, der siger god for, at adoptionsforløbet er til barnets bedste og kan fortsætte. Godkendelsen vedrører både den legale frigivelse af barnet til adoption og vurdering af barnets helbredsmæssige forhold.

Men ikke kun i forhold til de systemer, der skal opstilles for at understøtte gode adoptionsforløb er vi på linje med FN-erklæringen. Det gælder også i forhold til brug af undersøgelser, som ifølge erklæringen skal give grundlag for at skabe et system, der beskytter mod ulovlig adoptionsformidling.

Danmark har gennem mange år styrket adoptionssystemet og har i flere tilfælde afbrudt samarbejdet med lande, hvor der ikke har været sikkerhed for, at det gik ordentligt til – sidst Madagaskar. Og der er blevet reageret, når der har været grund til det.

I dag har vi et adoptionssystem, som netop bygger på erfaringer med og viden om de risici, der er knyttet til den internationale adoption, og helt konkret ført til alle sager om adoptionsformidling fra Etiopien og til det sted, vi er i dag, hvor Ankestyrelsens adgang til og krav på oplysninger er styrket, og hvor den formidlende organisation i langt højere grad er forpligtet til at orientere styrelsen om ændringer hos samarbejdspartnere og i organisationen selv.

Og på den måde står vi et helt andet sted, end vi gjorde for bare 7-8 år siden. Og et helt, helt andet sted i forhold til, hvor vi stod for 40-50 år siden. Og det vil sige, i det lys reagerer vi først og fremmest der, hvor der er identificeret mulige ulovligheder, eller der hvor der er bekymringer både i forhold til aktuelle adoptionsforløb og i forhold til adoptionsforløb og samarbejder, der ligger tilbage i tid.

Og et andet eksempel er den aktuelle afdækning netop af Sydkorea, hvor Ankestyrelsen som led i undersøgelsen netop har været på besøg hos de sydkoreanske myndigheder, og hvor den sydkoreanske sandhedskommission også har været i Danmark i sidste uge. Et andet eksempel på historiske afdækning er Ankestyrelsens undersøgelse fra foråret 2022 af adoptioner fra Bangladesh, Colombia, Indonesien og Sri Lanka og afdækningen af formidlingen fra Chile.

Og i forhold til den igangværende afdækning af adoptionsforløb for Sydkorea i 70'erne og 80'erne gælder det også, at styrelsen løbende vil være opmærksom på, om nye oplysninger gør det nødvendigt at ændre undersøgelsens indhold eller tidsmæssige afgrænsning. Aktuelt overvejer styrelsen, om undersøgelsen skal udvides tidsmæssigt helt op til 00'erne. Og ifølge punkt 18 i FN-erklæringen skal stater, hvor der er grund til at overveje at etablere en uafhængig undersøgelseskommission til at afdække de faktiske forhold i forhold til beskyldninger om illegale adoptioner.

Nu venter vi og ser, hvad Ankestyrelsen kommer frem til. Jeg vil gerne sige, at det, jeg får oplyst, er, at der ikke er noget personsammenfald. Det vil sige, at de personer, der konkret undersøger tingene i

Ankestyrelsen, er ikke personer, som har haft noget at gøre med de her ting tidligere. Og derfor så opfatter jeg, at der er lagt en afstand ind, og man kan sige, at Ankestyrelsen var ikke dem, der forestod beslutninger tilbage i tiden. Det er et nyere forhold, at Ankestyrelsen er blandet ind i den del.

Jeg vil gerne have, at vi får brugt ressourcerne rigtigt, og jeg har godt hørt og også haft en dialog med organisationerne i forhold til det her med, om man kan tale om uvildighed eller ej. Det vil jeg uforandret holde fast i, at jeg har brug for at gå og tænke over, fordi jeg ikke rigtig forstår, hvorfor Ankestyrelsen i den sammenhæng ikke skulle være uvildig. Men jeg har ikke konkluderet på det endnu, og det vil jeg gerne vente med at gøre, indtil vi får Ankestyrelsens rapport og kan se, hvad der ligger i den. Men jeg har ikke nogen grund til at betvivle, at det stykke arbejde, der bliver lavet i Ankestyrelsen, er ordentligt, og har alene den interesse at skulle afdække de forhold, der har været. Jeg oplever ikke, at der er noget politisk pres på nogen for at skulle dække over et eller andet. Tværtimod oplever jeg faktisk, at vi helt tilbage fra 2016, da vi havde kigget på de sidste adoptionsopstramninger, har haft et ekstremt bredt politisk ønske om at få ryddet op i området.

Jeg har ikke en forståelse af, nu må I jo korrekse mig, hvis jeg tager fejl, alle Jer partier der er til stede, men jeg har ikke en opfattelse af, at det skulle have forandret sig. Og derfor så opfatter jeg, at der er et genuint ønske om at få afdækket de her ting, og derfor også at vi kan gå til åben pande med at sige; er årstallene de rigtige? Er landene de rigtige? Er konstruktionen den rigtige? Skal det være noget andet end Ankestyrelsen alene fordi, det er blevet bragt til tvivl? Og det, synes jeg, er et åbent spørgsmål, vi må konkludere på, når vi når til at have fået Ankestyrelsens rapport.

Og noget af det, jeg selvfølgelig er bekymret for, det er det her spørgsmål, hvor dybt kan man egentlig komme, når det er andre landes informationer? Og det er jo ikke nogen undskyldning for ikke at undersøge det, det kan man jo gøre alligevel. Men jeg vil jo allerhelst, at man kunne tage hver eneste person og få afdækket, hvad er deres egentlige historie. Fordi, det synes jeg, hver eneste barn har fortjent. Og der er det selvfølgelig

frustrerende, at det er noget, der foregår i nogle lande, hvor vi ikke selv kan bestemme over arkiverne.

Men tak for at tage spørgsmålet op. Jeg mener, det er enormt vigtigt, og det er noget, vi kommer til at drøfte, også ganske intensivt hen over efteråret og vinteren.

Så tak for anledningen til at tage diskussionen her.